

ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565¹

พรพิลาศ มุลทรัพย์²

ก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ประเทศไทยประสบปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในคดีประเภทนี้มาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยมีปัญหาช่องว่างของกฎหมายและระบบงานยุติธรรม ซึ่งในอดีตระบบกฎหมายของไทยมุ่งเน้นไปที่การลงโทษผู้กระทำผิดเป็นหลัก แต่ขาดมาตรการที่เป็นระบบในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยเฉพาะในคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับเพศหรือความรุนแรง

ความผิดเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงเป็นปัญหาที่สร้างความหวาดกลัวและบาดแผลทางจิตใจอย่างรุนแรงแก่ผู้เสียหาย รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เห็นได้จากข่าวที่ปรากฏในปัจจุบัน ยังมีกรณีที่ผู้กระทำผิดถูกปล่อยตัวหลังพ้นโทษแล้ว แต่กลับก่ออาชญากรรมร้ายแรงซ้ำอีกจนทำให้เกิดความสะเทือนขวัญในสังคมหลายครั้ง ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดความพยายามในการตรากฎหมายเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงขึ้น โดยในที่สุดก็ได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565” เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดก่ออาชญากรรมร้ายแรงประเภทนี้ซ้ำอีก อันจะส่งผลให้สามารถสร้างความปลอดภัยให้กับสังคมได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ยังคงมีประเด็นปัญหาบางประการที่ต้องได้รับการศึกษาและแก้ไขอย่างรอบคอบ ทั้งในแง่ของการตีความและการปรับใช้กฎหมาย รวมถึงผลกระทบด้านสิทธิเสรีภาพของบุคคลและการคุ้มครองสังคม การศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาและหาแนวทางแก้ไขอย่างรอบคอบ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จากการศึกษาพบปัญหาทางกฎหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และรองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดลพบุรี

ปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้มาตรการทางการแพทย์เพื่อแก้ไข ฟันผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 21³ กำหนดให้ มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา 19 (1)⁴ ให้ดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์และสาขาอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน หากผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมเห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยวิธีการรูปแบบอื่น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น จากบทบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ว่ากฎหมายขาดความชัดเจน ในการกำหนดวิธีการ ขั้นตอน และผลกระทบของการใช้มาตรการทางการแพทย์ต่อผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ยา สารเคมี หรือการบำบัดรักษาต่าง ๆ ทำให้เกิดช่องว่างในการตีความและบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งการกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำความผิดก่อนใช้มาตรการทางการแพทย์นั้น อาจทำให้ ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้กระทำความผิด ไม่ให้ความยินยอม และไม่มีบทบัญญัติถึงผล ของการไม่ให้ความยินยอมไว้อย่างชัดเจน ทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ อาจไม่บรรลุผล หากผู้กระทำความผิดไม่ยอมรับมาตรการทางการแพทย์ และไม่มีกลไกอื่นมารองรับ ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ผลดีผลเสีย ของมาตรการแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model)⁵ และทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theories)⁶ ในการใช้มาตรการเพื่อแก้ไขฟันผู้กระทำความผิด เน้นความเหมาะสมเป็นรายบุคคล อีกทั้งการใช้ มาตรการทางการแพทย์มีหลายรูปแบบ เช่น การผ่าตัด การใช้ยา สารเคมี ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด โดยเฉพาะในแง่ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และประเด็นทางจริยธรรม จึงควรรื้ออย่างระมัดระวัง ภายใต้ความยินยอมและการดูแลของแพทย์

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการเสริมอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย เช่น การบำบัดทางจิตใจ การติดตาม หลังปล่อยตัว การขึ้นทะเบียน ซึ่งจะช่วยควบคุมความเสี่ยงได้อย่างรอบด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม

³ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 21

⁴ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 19 (1)

⁵ กุณฑลสุติ อรุณสุดา, แนววินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย, (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563), หน้า 13.

⁶ เนตรนภิส ลายทิพย์, มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ, (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), หน้า 50.

อาชญากรรม (Crime Control Model)⁷ และยังคงคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิดควบคู่กันไป และในการบังคับใช้กฎหมาย ยังต้องพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญอื่น ๆ เช่น ความพร้อมของบุคลากรและสถานพยาบาล การติดตามและประเมินผลมาตรการอย่างต่อเนื่อง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคม เพื่อให้การใช้มาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม บรรลุเป้าหมายในการรักษาความปลอดภัยของสังคม ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิด

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 28⁸ กำหนดให้ ศาลอาจมีมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามิเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้ เห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา 28 มีความไม่ชัดเจนของเงื่อนไขในการใช้มาตรการ โดยเฉพาะการกำหนดว่า “มิเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิด” ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่กว้างและไม่มีความแน่ชัดที่แน่นอน อาจนำไปสู่การใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมได้ ซึ่งการคุมขังบุคคลที่พ้นโทษไปแล้ว ทั้งที่ยังไม่ได้กระทำความผิดใหม่ อาจขัดต่อหลักการพื้นฐานทางกฎหมายที่ว่าบุคคลจะถูกลงโทษได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำความผิดและได้รับการพิสูจน์ความผิดอย่างชัดเจนแล้ว การนำเอาเพียงเหตุอันควรสงสัยมาเป็นเหตุในการคุมขังจึงไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว เพราะในคดีอาญาปกติ การพิสูจน์เพื่อลงโทษทางอาญาต้องเป็นไปตามมาตรฐาน “Beyond the reasonable doubt” หรือ “พิสูจน์จนสิ้นข้อสงสัยอันสมควร” ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สูง การคุมขังภายหลังพ้นโทษนั้นกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างมาก ทั้งที่บุคคลนั้นยังมิได้กระทำความผิดอีก ดังนั้น นักวิชาการอย่าง Ashworth และ Zedner จึงเสนอว่าควรต้องมีมาตรฐานการพิสูจน์เป็น “highly likely” หรือ “มีความเป็นไปได้สูงมาก” ว่าจะมีการกระทำผิดซ้ำ เพื่อสร้างความเข้มงวดและความชัดเจนมากขึ้น การกำหนดให้ใช้มาตรการที่กระทบสิทธิน้อยที่สุดนั้น สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) ที่การจำกัดสิทธิโดยรัฐจะต้องเลือกใช้มาตรการที่กระทบต่อสิทธิของปัจเจกชนน้อยที่สุดเท่าที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐได้” ทั้งนี้มาตรการคุมขังถือเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลอย่างมาก

⁷ เพิ่มพูน สีมารักษ์, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ: ศึกษากรณีการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตในความผิดต่อชีวิตและต่อร่างกาย, (การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565), หน้า 48-49.

⁸ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 28

⁹ รณกรณ์ บุญมี, “บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.”, สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 6.

แม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอาชญากรรม แต่ก็อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและกติการะหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี หากมีการใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร ผู้ศึกษาเห็นว่า แนวทางแก้ไข คือ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเงื่อนไขในการใช้มาตรการคุมขัง ให้พิจารณาใช้มาตรการที่เบากว่าคุมขังก่อน กำหนดคุมขังเป็นมาตรการสุดท้ายเฉพาะกรณีจำเป็นจริง ๆ ให้สิทธิผู้ถูกคุมขังได้แย้งหรืออุทธรณ์คำสั่ง กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการทบทวนความจำเป็น และเสริมมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วย ซึ่งการแก้ปัญหาต้องสร้างสมดุลระหว่างการป้องกันอาชญากรรมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ โดยคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนและความจำเป็น กำหนดหลักเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำที่น่าเชื่อถือ กำหนดระยะเวลาคุมขังที่ชัดเจน มีการเยียวยากรณีถูกคุมขังโดยไม่ชอบ สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของสังคม

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย กล่าวคือ การกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดทางเพศ โดยเฉพาะการกระทำผิดทางเพศถือเป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ต้องให้ความสนใจและหาแนวทางป้องกันปราบปราม เพื่อให้การดำเนินงานทางอาญามีประสิทธิภาพและช่วยลดอัตราอาชญากรรม หากมีมาตรการในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดทางเพศที่พ้นโทษแล้ว แต่อาจมีความเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ เช่น มีฐานข้อมูลประวัติที่เชื่อมโยงกัน มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะในบางกรณีเพื่อเตือนภัย จะช่วยลดความเสี่ยงการกระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งในต่างประเทศมีมาตรการหลากหลายเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เช่น การเยียวยาปรับปรุงความประพฤติในเรือนจำ การจัดทำฐานข้อมูล การขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศ การแจ้งเตือนข้อมูลและภัยในสังคม การจำกัดที่อยู่อาศัยและอาชีพ การใช้อุปกรณ์ติดตามตัว เป็นต้น การนำมาตรการเหล่านี้มาปรับใช้อย่างเหมาะสม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะความผิดทางเพศที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของสังคม

แต่อย่างไรก็ตาม แม้มาตรการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดทางเพศจะมีข้อดีด้านการป้องกันอาชญากรรมและรักษาความปลอดภัยของสังคม แต่ก็ต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนของผู้กระทำผิดด้วย เพราะมาตรการเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อหรือจำกัดสิทธิของพวกเขา แต่ละประเทศจึงมีระดับความเข้มข้นในการบังคับใช้มาตรการที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากนโยบายสาธารณะว่าให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยของสังคมหรือการเคารพสิทธิของผู้กระทำผิดมากน้อยเพียงใด การกำหนดระดับความเข้มข้นของมาตรการจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องชั่งน้ำหนักอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมในแต่ละประเทศ ไม่นั่นหนักไปด้านใดด้านหนึ่งจนเกินไป แต่พยายามรักษาสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมและการเคารพสิทธิมนุษยชนของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญในการออกแบบและใช้มาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำอย่างเหมาะสม

ประเทศไทยมีมาตรการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดทางเพศอยู่บ้าง เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัย (กักกัน, ห้ามเข้าเขตกำหนด, ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง) ทะเบียนประวัติอาชญากร การสอดส่องดูแลโดยตำรวจ

และห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าใกล้ผู้ถูกระงับ แต่มาตรการเหล่านี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีเงื่อนไขและการบังคับใช้ที่ไม่เพียงพอ และมีการใช้น้อยโดยศาล ทะเบียนประวัติอาชญากรมีปัญหาด้านประสิทธิภาพการจัดเก็บและระบบข้อมูลไม่เชื่อมโยงกัน การสอดส่องดูแลโดยตำรวจมีระยะเวลาสั้น และไม่ทั่วถึงมาตรการห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นมาตรการใหม่ที่ยังขาดแนวทางบังคับใช้ เป็นต้น¹⁰

ดังนั้น มาตรการที่มีอยู่อาจยังไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำผิดที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงอาจต้องพัฒนามาตรการเพิ่มเติมที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถสอดส่องติดตามพฤติกรรมของผู้มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำได้ดีขึ้น เพื่อช่วยยับยั้งอาชญากรรมทางเพศได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยต้องพิจารณาถึงความสมดุลกับสิทธิของผู้กระทำผิดด้วย ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนามาตรการดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

1) ควรมีการออกกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศโดยตรง เพื่อกำหนดแนวทาง รายละเอียด หน่วยงานรับผิดชอบ ตัวผู้ปฏิบัติงาน และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยอ้างอิงตัวอย่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ

2) ในการร่างกฎหมาย ต้องรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงาน ยุติธรรม นักวิชาการ และประชาชน เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

3) ควรจัดเก็บข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศอย่างครอบคลุมทุกมิติ ทั้งข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลคดี ข้อมูลชีวภาพ ข้อมูลพฤติกรรมและภูมิหลังทางสังคม เพื่อประโยชน์ในการประเมินความเสี่ยง วางแผนติดตาม และพัฒนามาตรการป้องกันที่สอดคล้องกับปัญหา

4) ในการติดตามผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ ควรใช้มาตรการที่หลากหลาย ทั้งการนำเทคโนโลยี มาช่วย การกำหนดแบบฟอร์มและคู่มือแนวปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เพื่อสร้างระบบการเฝ้าระวังที่รัดกุมและครอบคลุม

5) การออกแบบระบบติดตามต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนควบคู่ไปด้วยเสมอ เพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิของผู้พ้นโทษเกินสมควร ต้องสร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมกับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน

¹⁰ สวธา สงเพชร, แนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย, (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561), หน้า 60.

6) กระบวนการพัฒนาระบบควรเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะตัวผู้พ้นโทษ ได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อให้ได้มาตรการที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทที่แท้จริง เป็นที่ยอมรับและนำไปปฏิบัติได้ผลดี

การพัฒนาการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดทางเพศในประเทศไทยให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งในการผลักดันกฎหมาย การออกแบบระบบ การบังคับใช้ และการติดตาม ประเมินผล โดยต้องเปิดกว้างรับฟังความเห็นที่หลากหลาย และพิจารณาอย่างรอบด้านทั้งในมิติของการป้องกัน อาชญากรรม การคุ้มครองสิทธิ ความเหมาะสมกับสังคมไทย และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ได้ระบบการขึ้นทะเบียนที่สมบูรณ์และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ปัญหาประการที่สี่ คือ ปัญหาเกี่ยวกับบทเฉพาะกาลในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 กล่าวคือ บทเฉพาะกาล ในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 43¹¹ กำหนดให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษ ผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล และกรณีที่จะมีการปล่อยตัว นักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จากบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการกำหนดให้นำมาตรการต่าง ๆ ไปใช้กับคดีและกรณีที่เกิดขึ้นก่อน พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ซึ่งมีประเด็นข้อกฎหมายในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลัง (Retroactive application) ซึ่งโดยหลักแล้ว กฎหมายอาญาจะไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษแก่จำเลย แต่กรณีนี้ ถือเป็นข้อยกเว้นเพราะเป็นบทเฉพาะกาล อย่างไรก็ตาม ยังอาจมีประเด็นว่าการนำไปใช้ย้อนหลังเช่นนี้ ขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมาย (Principle of legality) หรือไม่

การลิดรอนสิทธิของบุคคล การนำมาตรการไปใช้กับคดีที่ค้างพิจารณาในศาล อาจถือเป็นการลิดรอนสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี และการนำไปใช้กับนักโทษที่รอการปล่อยตัว อาจเป็นการเพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหลังจากที่ผู้นั้นได้รับโทษจนครบถ้วนแล้ว คดีและกรณีที่เกิดขึ้นก่อน ควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่ใช้อยู่ในเวลานั้น เพื่อความชัดเจนและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย การใช้มาตรการใหม่กับคดีเก่า อาจสร้างความสับสน และส่งผลต่อความคาดหมายที่ชอบธรรมของกลุ่มความ

หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย การนำมาตรการลงโทษใหม่ไปใช้กับการกระทำที่เกิดก่อน อาจขัดต่อหลักที่ว่าไม่มีความผิดและโทษหากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ มาตรการต่าง ๆ มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล จึงควรใช้กับการกระทำที่เกิดขึ้นหลังกฎหมายมีผลบังคับเท่านั้น ถึงแม้ว่าการออกบทเฉพาะกาลจะเป็นไปเพื่อให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ได้โดยเร็ว แต่ก็จำเป็นต้องพิจารณา ให้ออกครอบคลุมถึงผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล และความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย

¹¹ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 43

เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างเป็นธรรมและชอบด้วยหลักนิติธรรม¹² ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรกำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาที่ไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษแก่จำเลย กำหนดให้ใช้มาตรการป้องกันกับนักโทษเด็ดขาดที่จะมีการปล่อยตัวภายหลังวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นการเฉพาะ หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ายังมีความเสี่ยงสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำ โดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งจะช่วยถ่วงดุลไม่ให้มีการใช้มาตรการตามอำเภอใจ กำหนดให้การใช้มาตรการป้องกันกับนักโทษต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความได้สัดส่วน และพฤติการณ์เฉพาะของนักโทษแต่ละราย ซึ่งสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน (Proportionality Principle) ในทางอาญา และกำหนดให้นักโทษมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันได้ ซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิของนักโทษในกระบวนการยุติธรรม และช่วยถ่วงดุลการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและตุลาการ

จากการค้นคว้าอิสระ ปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้แก่ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้มาตรการทางการแพทย์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามที่กล่าวมา อาจมีการปรับปรุงถ้อยคำในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 21 จากเดิมบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 21 “มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา 19 (1) ให้ดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์และสาขาอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน หากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยวิธีการรูปแบบอื่น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ให้กรมราชทัณฑ์นำผลของการใช้มาตรการทางการแพทย์ตามวรรคหนึ่ง มาใช้เป็นเงื่อนไขประกอบการพิจารณาลดโทษ พักการลงโทษ หรือให้ประโยชน์อื่นใดอันเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดในคำพิพากษาตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้มาตรการทางการแพทย์ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง โดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ”

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

¹² ปกป้อง ศรีสนิท, “สิทธิของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ : สิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษทางอาญา หากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ล่วงหน้า”, [Online], Available URL: https://www.the101.world/no-punishment-without-law/#_ftn1 2021 (May, 11)

มาตรา 21 “มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา 19 (1) ให้ดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์ และสาขาอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน

การใช้มาตรการทางการแพทย์ไม่ว่าจะเป็นการใช้ยา สารเคมี หรือวิธีการบำบัดรักษาอื่นใด ต้องกระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องคำนึงถึงสุขภาพ ความปลอดภัย และสิทธิของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ และต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำความผิดก่อนดำเนินการ

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการทางการแพทย์โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำความผิดก็ได้ หากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมรับมาตรการดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือเป็นเหตุเพิ่มโทษหรือลดสิทธิประโยชน์บางประการตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง”

การแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ

(1) กำหนดให้มีการออกกฎกระทรวงเพื่อวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้มาตรการทางการแพทย์ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน โดยคำนึงถึงสิทธิและสวัสดิภาพของผู้กระทำความผิดด้วย

(2) แม้ยังคงหลักการขอความยินยอมจากผู้กระทำความผิดไว้ แต่ให้ศาลมีอำนาจสั่งบังคับใช้มาตรการได้หากเห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและเพื่อคุ้มครองสังคม

(3) กำหนดผลทางกฎหมายที่ชัดเจนหากผู้กระทำความผิดไม่ให้ความร่วมมือโดยไม่มีเหตุอันสมควร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามคำสั่งศาล

การปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในลักษณะนี้ จะช่วยลดปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมาย และทำให้การบังคับใช้มาตรการทางการแพทย์กับผู้กระทำความผิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้ดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาการใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ อาจพิจารณาปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 จากเดิมบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 28 “ศาลอาจมีมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามีความสมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้”

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

มาตรา 28 “ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุในมาตรา 3 ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลัง

พันโทฯ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจน และมีน้ำหนักเพียงพอว่า ผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่แสดงถึงความเสี่ยงสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำ ตามมาตรา 3 และไม่อาจใช้มาตรการอื่นที่กระทบสิทธิต่อผู้นั้นน้อยกว่าเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

โดยสรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่

(1) เปลี่ยนเงื่อนไขจาก “มีเหตุอันสมควรเชื่อได้” เป็น “ปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและมีน้ำหนักเพียงพอ” เพื่อปรับระดับมาตรฐานการพิสูจน์ให้สูงขึ้น ให้เหมาะสมกับความรุนแรงของมาตรการที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งจะช่วยคุ้มครองผู้ถูกบังคับใช้มาตรการได้ดียิ่งขึ้น

(2) เน้นย้ำว่าต้องมี “ความเสี่ยงสูง” ที่จะกระทำความผิดซ้ำ และไม่อาจใช้มาตรการอื่นที่เบากว่าได้ เพื่อให้ใช้มาตรการคุมขังเฉพาะกรณีที่เป็นอย่างยั่งยืน

(3) กำหนดให้ศาลต้องระบุระยะเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสมในการใช้มาตรการ และทบทวนความจำเป็นเป็นระยะ เพื่อป้องกันการใช้มาตรการที่เกินสมควร

ทั้งนี้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเน้นย้ำหลักความได้สัดส่วนและจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้มาตรการที่มีผลจำกัดสิทธิ อย่างไรก็ตาม การปรับแก้บทบัญญัตินี้ ยังคงต้องผ่านการพิจารณากลับกรองและรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด

3. ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย ควรมีการออกกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศโดยตรง เพื่อกำหนดแนวทาง รายละเอียดหน่วยงานรับผิดชอบ ตัวผู้ปฏิบัติงาน และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติ

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ พ.ศ.

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้กระทำความผิดทางเพศ” หมายความว่า บุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ

“ทะเบียน” หมายความว่า ทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 2

คณะกรรมการกำกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ” ประกอบด้วย

- (1) ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ
- (2) อัยการสูงสุด เป็นกรรมการ
- (3) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (4) อธิบดีกรมคุมประพฤติ เป็นกรรมการ
- (5) อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เป็นกรรมการ
- (6) ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นกรรมการ
- (7) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้รองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 6 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ
- (2) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนตาม (1)
- (3) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

หมวด 3

การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ

มาตรา 7 ให้จัดตั้งทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศขึ้น โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม

มาตรา 8 ให้ศาลแจ้งคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดตามมาตรา 3 ไปยังนายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา 9 ให้นายทะเบียนขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามมาตรา 8

มาตรา 10 ให้ผู้กระทำความผิดทางเพศมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) แจ้งชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หรือข้อมูลอื่นใดที่จำเป็นต่อการติดต่อ ให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันก่อนพ้นโทษ
- (2) แจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อตัว ชื่อสกุล หรือที่อยู่ ตลอดจนการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเกินสามสิบวัน ให้นายทะเบียนทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง
- (3) รายงานตัวต่อนายทะเบียนด้วยตนเองอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามวันและเวลาที่นายทะเบียนกำหนด
- (4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 4

การเปิดเผยข้อมูลในทะเบียน

มาตรา 11 ข้อมูลในทะเบียนให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยต่อบุคคลอื่น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน ดำเนินคดี หรือป้องกันการกระทำความผิด โดยเปิดเผยแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี
- (2) เพื่อประโยชน์ในการคุมความประพฤติ โดยเปิดเผยแก่พนักงานคุมประพฤติ
- (3) เพื่อประโยชน์ในการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคล โดยเปิดเผยภายในขอบเขตที่จำเป็นแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (4) เมื่อผู้กระทำความผิดทางเพศได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือ

มาตรา 12 หน่วยงานหรือบุคคลที่ได้รับข้อมูลในทะเบียนตามมาตรา 11 ต้องเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะเพื่อการปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

หมวด 5

บทกำหนดโทษ

มาตรา 13 ผู้กระทำความผิดทางเพศผู้ใดไม่แจ้ง ไม่รายงานตัว หรือไม่ปฏิบัติตามอื่นใดตามมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 11 หรือมาตรา 12 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 15 ให้ดำเนินการจัดตั้งทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศตามมาตรา 7 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

4. ปัญหาบทเฉพาะกาลในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 อาจพิจารณาปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 จากเดิมบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 43 “ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล และกรณีที่จะมีการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ”

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

“มาตรา 43 บรรดาความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ที่ได้กระทำภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินคดีและลงโทษตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

สำหรับนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ที่ได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และจะมีการปล่อยตัวหลังจากวันดังกล่าว หากพนักงานอัยการมีคำขอและศาลเห็นว่ามีควมจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายต่อสาธารณชน ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการตามหมวด 4 เท่าที่จำเป็นและได้สัดส่วนกับพฤติกรรมและความเสี่ยงของนักโทษนั้นได้ โดยคำนึงถึงความเห็นจากกรมราชทัณฑ์ ทั้งนี้ นักโทษดังกล่าวมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของศาลต่อศาลชั้นต้นที่มีคำสั่ง และมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

สรุปการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ได้ดังนี้

(1) จำกัดการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้เฉพาะกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ ไม่มีผลย้อนหลังของกฎหมายอาญา

(2) แยกกรณีนักโทษเด็ดขาดที่จะมีการปล่อยตัวออกมาเป็นวรรคใหม่ และกำหนดเงื่อนไขการใช้มาตรการกับนักโทษเหล่านี้ให้ชัดเจน โดยต้องมีคำขอของอัยการและคำสั่งของศาล ซึ่งต้องพิจารณาความจำเป็นและความได้สัดส่วนตามพฤติกรรมเป็นรายบุคคล

(3) เพิ่มสิทธิของนักโทษในการโต้แย้งคำสั่งของศาล โดยสามารถยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลชั้นต้นและยื่นอุทธรณ์ฎีกาได้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิของนักโทษมิให้ถูกใช้มาตรการอย่างไม่เป็นธรรม

(4) เพิ่มการพิจารณาความเห็นจากกรมราชทัณฑ์ประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนรอบด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมและความเสี่ยงของนักโทษ ประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของมาตรการ

การแก้ไขถ้อยคำเช่นนี้ น่าจะช่วยลดปัญหาการใช้กฎหมายย้อนหลัง ทำให้เกิดความชัดเจนเป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิในทางอาญามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการป้องกันอาชญากรรมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

เอกสารอ้างอิง

คุณทศูติ อรุณสุดา. แนววินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย. วิทยานิพนธ์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

เนตรนภิส ลายทิพย์. มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ. วิทยานิพนธ์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.

ปกป้อง ศรีสนธิ. “สิทธิของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ : สิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษทางอาญา หากไม่มี
กฎหมายกำหนดไว้ล่วงหน้า” [Online]. Available URL:

https://www.the101.world/nopunishment-without-law/#_ftn1. 2021 (May, 11).

เพิ่มพูน สีมารักษ์. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ : ศึกษากรณีการกระทำ
ความผิดของผู้กระทำความผิดที่มีความผิดปกติทางจิตในความผิดต่อชีวิตและต่อร่างกาย.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.

รณกรณ์ บุญมี. “บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับ
เพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.”, สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 6.

สวธา สงเพชร. แนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศที่เหมาะสมกับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565,
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 139 ตอนที่ 66 ก. (25 ตุลาคม 2565).